

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd i Børne- og Undervisningsudvalget
Titel	BUU alm. del Samrådsspørgsmål L-Q - Undervisningsmiljøet på gymnasierne
Målgruppe	Udvalgsmedlemmerne i Børne- og Undervisningsudvalget samt offentligheden
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 5-10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 18. februar 201 kl. 14.00 Folketinget 2-133

Disposition

1. Indledning med spørgsmål
2. Overordnet om DGS' undersøgelse
3. Undervisningsmiljø

1. Indledning med spørgsmål

- Børne- og Undervisningsudvalget har efter anmodning fra Rosa Lund (EL) ønsket en drøftelse af følgende spørgsmål på samrådsmødet i dag den 18. februar 2014:
- *Samrådsspørgsmål L - En ny undersøgelse, som Danske Gymnasieelevers Sammenslutning har lavet, viser, at halvdelen af gymnasieeleverne føler sig pressede i deres hverdag, dagligt eller ofte. Hvad er ministerens holdning til gymnasieelevernes situation?*
- *Samrådsspørgsmål M - For størstedelen af eleverne (91,2 pct.) er årsagen, at der er for mange lektier/afleveringer og lange skoledage. Hver tredje elev vurderer, at mængden af skolearbejde uden for skoletiden er for stor, mens det gælder for langt over størstedelen af de elever, der føler sig dagligt pressede (72,5 pct.). Hvad er ministerens vurdering af omfanget af lektier og afleveringer, og hvordan mener ministeren, at omfanget bør tilrettelægges?*
- *Samrådsspørgsmål N - Blandt de elever, der ofte føler sig pressede, har størstedelen ikke - eller kun i begrænset omfang - mulighed for at få hjælp til deres lektier af forældrene. Er det ministerens holdning, at alle elever, uanset deres forældres uddannelsesbaggrund, skal kunne tage en gymnasial uddannelse, og i så fald, hvordan vil ministeren sikre, at alle elever, uanset deres forældres uddannelsesbaggrund, kan tage en gymnasial uddannelse og også på en sådan måde, at de ikke samtidig oplever et dagligt pres?*
- *Samrådsspørgsmål O - Hvilken betydning mener ministeren, at karakterer på gymnasiet samt de høje adgangskrav på de videregående uddannelser har i forhold til presset på gymnasierne? Er det ministerens opfattelse, at der er for meget fokus på karakterer i gymnasiet?*
- *Samrådsspørgsmål P - Hvilke initiativer vil ministeren tage for at forbedre undervisningsmiljøet på gymnasierne og mindske presset på gymnasieeleverne?*
- *Samrådsspørgsmål Q - Vil ministeren tage initiativ til en undersøgelse af gymnasieelevernes undervisningsmiljø (herunder i hvilken grad de føler sig pres-*

sede) i relation til hhv. gymnasierreformens ændringer af gymnasiet, gymnasielevernes baggrund, gymnasiernes forventninger til elevernes skolearbejde uden for skoletid og gymnasiernes fokus på niveauer, karakterer, ekstra fag samt adgangen til de videregående uddannelser?

2. Overordnet om DGS' undersøgelse

- Tak for indkaldelsen. Jeg har selvfølgelig også læst den elevundersøgelse, som DGS har lavet, med interesse, fordi jeg synes, at det er vigtigt, når elevorganisationerne de også selv går ind i vigtige spørgsmål, om det at have et godt og stimulerende undervisningsmiljø, og det ved vi er fundamentet for, at man lærer så meget som muligt. Før jeg kommer til de forskellige spørgsmål om det at have et godt undervisningsmiljø, vil jeg godt kommentere den måde, som DGS har lavet undersøgelsen på.
- Fordi det, som DGS har gjort, er at udsende en spørgeskemaundersøgelse til 165 skoler. Undersøgelsen har været åben, for at man selv kunne vælge at gå ind og besvare den i perioden mellem den 5. november til 9. december 2013. Den bygger på besvarelsen fra 5029 respondenter, som har gjort spørgeskemaet færdigt, og som selv har valgt at gå ind og svare i den månedstid, at det har ligget der.
- Og derfor må man jo sige, at det jo er, jeg tror, at man skal passe på med at sige, at den undersøgelse er udtryk for meget håndfast evidensbaseret viden i forhold til, hvordan undervisningsmiljøet er på gymnasierne.
- Og det siger jeg, mens jeg i samme åndedrag også godt vil understrege, at jeg faktisk synes, at det er vigtige emner, som bliver adresseret. Derfor kommer jeg tilbage til de emner, der bliver adresseret, men jeg synes, at man skal lade være med at sætte lighedstegn mellem lige præcis den undersøgelse og så, hvordan er det, der bliver arbejdet med at få et ordentligt undervisningsmiljø.
- Bare som et enkelt eksempel: Som regel når man laver en åben besvarelse, hvor man selv går ind, så er det jo typisk nogen, der bare er motiveret til at gå ind i lige præcis om den problemstilling. Derfor skal man også lytte til dem, men der er bare noget omkring metoden.
- Og man kan jo også se, bare for at tage en lille del, at der er 74 pct. af dem, der har svaret, det er unge kvinder eller kvinder i hvert fald, for vi kan jo ikke se noget om alder. Det kan sige noget om, at kvinder er særligt motiverede, at det blandt gymnasieelever lige præcis er kvinderne, der virkelig er på banen, og det kunne også være interessant. Men det er bare for at sige, at vi måske skal tage det lidt med et gran salt og lave håndfaste konklusioner på dem, der er gået ind idet.

- Nu handler det omkring undervisningsmiljøet, og hvis man tager de elever, der er gået ind i den periode, så er der faktisk på trods af, at det adresserer en række problemstillinger, også i forhold til om man føler sig presset, så hvis vi bare tager undersøgelsens tal, så viser den, at 79 pct. af eleverne mener, at de får meget eller overvejende meget ud af undervisningen.
- Og det er bare i hvert fald en nyttiginformation at have med i forhold til, at man godt kan føle sig presset, og man kan føle, at der er en stor arbejdsbyrde, men det behøver ikke nødvendigvis at betyde, at man synes, at det er et ikke-stimulerende uddannelsesmiljø, der er. For nogle gange er det også meget stimulerende at være et sted, hvor der bliver stillet høje krav, hvor man skal arbejde meget med sit stof, men det er motiverende, fordi man lærer meget, og der er gode undervisningsformer. Så synes jeg også, at man skal have i baghovedet, at de faktisk siger, at så mange 79 pct. af eleverne mener, at de får meget eller overvejende meget ud af undervisningen. Og det er positivt!
- Men jeg vil godt gå ind i de forskellige elementer, som betyder noget for det gode undervisningsmiljø. Fordi der er ingen tvivl om, at det betyder noget at have et godt undervisningsmiljø i klasserne, eller de hold man er på er meget afgørende for, at man lærer mest muligt. Fordi det er jo det, der er målet, når man forlader gymnasiet.

3. Undervisningsmiljø

Ad Uddannelsesfremmede elever

- Og det første emne som spørgeren, Rosa Lund, adresserer, det er diskussionen omkring, hvad med uddannelsesfremmede elever. Elever, der kommer fra hjem, hvor man ikke har en uddannelsestradition. Hvad skal der gøres for, at de også oplever, at de kommer ind i et stimulerende undervisningsmiljø, hvor de føler sig godt taget imod, hvor de ikke står på egne ben iforhold til at skulle knække nogle af de gymnasiekoder, som er i forhold til at forstå, hvad det er for en undervisning, der er.
- Og det er noget af det, som vi er meget optaget af i regeringen. Det er nemlig, hvordan man kan ændre undervisningen, og det kan man gøre på forskellige måder, sådan at elever, der kommer fra gymnasiefremmede hjem selvfølgelig skal have lige gode muligheder for, at de også får en god gymnasieuddannelse.
- Noget af det, der bliver arbejdet med, og hvor skolerne oplever, at der bliver gjort en stor indsats, det er bl.a. med lektiecaféer, det er med det, der hedder omlagt skriftlighed, som er noget vi kører i forsøgs- og udviklingsarbejde, som jeg selv synes er rigtig interessant.

- Det er jo ikke nok, at man skriver store opgaver. Det man i virkeligheden lærer af, det er jo hele processen, hvor man bliver vejledt til, hvordan det er man griber forskellige opgaver an, og man også får en efterfølgende tilbagemelding på: lærte man det man skulle, hvordan kan man komme videre i forhold til det, der nu måtte være opgaven.
- Så hele det her, der hedder omlagt skriftlighed, er noget, der heldigvis fylder meget på gymnasierne, som et af de nye indsatsområder i det forsøgs- og udviklingsarbejde, vi har gang i. Det hænger også snævert sammen med vejledning i det hele taget, at man i højere grad kan få den hjælp undervejs, om det så er lektiecafé, eller om man lægger lektietid ind som en del af undervisningen, det er noget af det, der betyder, at det er godt for alle elever, men det er særlig godt for elever, som ikke nødvendigvis har mor eller far derhjemme, der kan hjælpe med den type af opgaver.

Ad Karakterer og adgangskrav

- Såspørger Rosa Lund også i forhold til en anden del, som kan betyde noget for undervisningsmiljøet, nemlig hvis man, eleverne, oplever, at der er karakterpres på grund af de adgangskrav, der måtte være til valg af en videregående uddannelse.
- Og det er en af de diskussioner, der altid er vanskelig, fordi jeg tror ikke, at man kommer uden om, at der altid vil være et vist pres, at karakterer altid vil give et vist pres, alene af den grund, at vi må gå ud fra at mange af dem eller alle, der vælger gymnasiet gerne vil gennemføre en videregående uddannelse. For bare det at blive student uden at man gennemfører en videregående uddannelse, så kan man ikke bruge sin studentereksamen til noget erhvervsmæssigt specifikt. Det kan man jo med en erhvervsuddannelse, men ikke med en studentereksamen, så der skal man gennemføre en videregående uddannelse.
- Der er et antal uddannelser, hvor der er adgangskrav til at komme ind, og jeg vil så også understrege, at der også er rigtig mange, hvor der ikke er. Man skal selvfølgelig have bestået sin studentereksamen, men der nogle uddannelser, især nogen af dem som måske er stærkt modeprægede, hvor der ikke bare er frit optag, og så er der nogle uddannelser, som har specifikke adgangskrav.
- Det tror jeg, uanset hvad, at det er noget, som nogle elever godt kan blive stressede af, hvis man har en drømmeuddannelse, hvor der er et højt karakterkrav, som man ikke rigtig kan gøre noget ved, med mindre man bare siger, at der skal være frit optag til alle uddannelser. Det synes regeringen ikke, at der skal være.

- Menvi er optaget af, at der kommer en meget bedre vejledning til de unge, sådan at de når de fx vælger deres studieretninger, at så kan de gå ind på forhånd og se, hvad skal der til, hvis jeg har en drøm om at blive x, y eller z. Der har vi lavet en mærkningsordning, sådan at skolerne i forbindelse med udbud af studieretninger og valgfag (f.eks. på skolens hjemmeside) skal gøre opmærksom på, hvilken uddannelsen studieretningen eller valgfaget kan give adgang til. Det har været efterspurgt.
- Det kan man nu gøre også via UddannelsesGuiden, sådan at man i hvert fald får en mulighed for at orientere sig og ikke bliver taget på sengen ved, at man ikke ved, hvad der skal til af specifikke adgangskrav.
- Og så synes jeg, at vi i øvrigt skal glæde os over, at aldrig har så mange unge gået på eller er startet på en videregående uddannelse som nu, og det siger jo også noget om, at der er udvidet betragteligt med uddannelsespladser.
- Hvorfor det karakterpres jeg kan huske tilbage i 80'erne - for 100 år siden skulle jeg til at sige - da jeg selv gik i gymnasiet, hvor det bare var rigtig svært at få adgang til videregående uddannelse og skyhøje karakterer på en række uddannelser. Den situation står vi heldigvis ikke i idag.

Ad Undervisningsmiljø generelt

- Så er der det sidste omkring undervisningsmiljøet generelt. Der er det jo sådan at alle uddannelsesinstitutioner, det gælder grundskolen, ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser, skal lade sig evaluere af et uddannelsesmiljøvurderingscenter – mindst hvert tredje år. Den skal rumme handlingsplaner for, hvordan man vil løse de problemer, der er.
- Det er jo ikke kun i forhold til fysiske gener, træk og andet, men det er jo også i forhold til det psykiske undervisningsmiljø.
- Det er noget, som Dansk Center for Undervisningsmiljø står for og understøtter arbejdet med, hvordan man så kan forbedre undervisningsmiljøet.
- Det er jo en af de ting, som jeg synes er helt oplagt for elevråd, og derfor kan jeg godt forstå, at det er noget, som DGS er optaget af.
- Det er jo helt oplagt, at det er noget, som elevrådet går meget aktivt ind i, og sørger for, at man får lavet undervisningsmiljøvurderinger, at eleverne bliver inddraget, at man får afdækket de forhold, der er sådan, at undervisningsmiljøet rent faktisk bliver forbedret der, hvor der er problemer.
- Men det er altså sådan, at man skal mindst hver tredje år lave de her handlingsplaner.

- Så vi har også, fordi vi faktisk synes, at det er rigtig vigtigt, gået ind i et udviklingsarbejde, der hedder ”Skoleudvikling i Praksis”, som er et kursusforløb, som er på alle de gymnasiale institutioner.
- For at understøtte arbejdet med kvaliteten af elevernes læring. Nogle af de omdrejningspunkterne, der er i ”Skoleudvikling i Praksis”, er:
  - elevernes udbytte,
  - lærersamarbejde og undervisningsformer,
  - nye tilrettelæggelser af skolehverdagen,
  - kvalitetsløft på institutionsniveau gennem et dialogbaseret udviklingsforløb på den enkelte institution.
- Vores oplevelser er, at det er noget, som man er rigtig glad for at arbejde med derude, fordi det netop er dialogbaseret og bygger på, hvordan man tænker trivsel og faglighed sammen.
- Så summa summarum så synes jeg faktisk, at der er mange initiativer i gang for at understøtte et godt undervisningsmiljø. Det ændrer ikke ved det, at der, hvor der er konkrete problemer, skal man selvfølgelig tage det op. Det kan man gøre som elevråd, det kan man tage op i skolens bestyrelse. Man har værktøjet med undervisningsmiljøvurderingen, så der er mange måder, hvor man kan tage fat der, hvor der måtte være konkrete problemer.
- Det er i øvrigt noget, som jeg altid meget gerne snakker med elevorganisationerne om, hvorfor jeg også har løbende drøftelser med dem. Jeg har faktisk - og det er uafhængigt af samrådet - men jeg har jævnligt, hvor jeg samles med dem alle sammensom på fredag, netop for at kunne diskutere med elevvinkel på tværs, hvor der kunne være nogle problemer, og hvad kan man gøre for at løse dem.